

BOV-BLADET

Nr. 51

2021

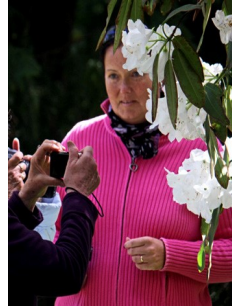
Blomsterodlingens vänner i Finland rf

STYRELSEN 2021

EVA-MARIA ANDERZÉN

Ordförande. Trädgårdsintresset vaknade på allvar först i mogen ålder. I dag är det en stor frontmannaträdgård i Sockenbacka som gäller, med gamla perenner och fruktträd och ett växthus för gurkor och tomater.

ANDREA ÅBERG

Merkonom och trädgårdsmästare. Andrea är en stor pion entusiast med öga för andra vackra trädgårdsväxter och en hejare på tomater. Andrea organiserar beställningarna av BOV-plantorna.

HENRIKA ARLE

Viceordförande. Ekonom och trädgårdsmästare. Henrika ansvarar för webben, tekniken på mötena och de sociala media som BO-Varna deltar i.

GUNILLA WESTMAN

Sköter sekreteraruppdraget. Odlare av födsel och ohejdad vana. Trädgårdsmästaren som jobbat som jordbrukare hela livet. Lika intresserad av grönsaksodling som rosor och perenner

ELISABETH "LISEN" GRANBERG

Sköter kassörsjobbet. Lisen är trädgårdsmästare och ekonom. Lisen har en relativt ny trädgård men har fått inse att 5 år i en trädgårds liv är en kort period. Hon lär sig nytt och blir klokare hela tiden.

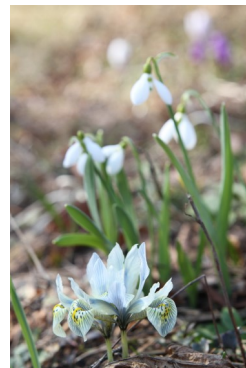
MARGARETA HÄGG

Bor i Sjundeå sen 23 år tillbaka i ett eget byggt egnahemshus. I trädgården finns det rosor och liljor och andra perenner. Där finns också ett litet växthus. Studerar till hortonom. BOV-Bladsredaktör.

CAMILLA RÖNBLAD

Med ett förflutet inom resebranschen har hon besökt många exotiska trädgårdar. Delar sin tid mellan en höghusgård på Drumsö och en stuga i Kyrkslätt. Har älskat blommor sen liten och tycker att allt som växer är unikt och värdefullt. Chefsvärdinna.

PÄRMBILDEN

Galanthus, Snödroppe

Foto Henrika Arle

Nya medlemmar: Använd blanketten på webbsidan eller kontakta Gunilla Westman via e-post: jeggars@kolumbus.fi eller per tel. 050-5434205

Ordförande Eva-Maria Anderzén kan kontaktas via e-post: anderzen@me.com eller per tel.: 050-5305884

Ansvarig för BOVarnas hemsida, teknik och Facebook: Henrika Arle. E-post: henrika.arle@gmail.com

BOV-bladets redaktör kan kontaktas via e-post: margareta.hagg@kolumbus.fi

Bibliotekarier: Marita Rosengren, Maria Schröder och Viveca Thomé.

Medlemsavgift år 2021: 25 euro.

Föreningens bankkonto: Aktia FI4840551820097214

Betalningsärenden sköter kassören Lisen Granberg e-post: lisen.granberg@kolumbus.fi tel 0400-686710

Blomsterodlingensvanner@gmail.com

ORDFÖRANDES SPALT

Kära BOVar

Våren kommer med stormsteg och det har gått ett år sedan jag skrev min första spalt. Det är nog bra att man inte i förväg känner till hur framtiden artar sig. Senaste april hoppades jag att vi kunde ses igen på hösten efter bara några inhiberade föreningsmöten, men de förhoppningarna grusades ju fullständigt. Nu går vi trots allt igen mot sommaren och jag tänker mig att en stor del av oss har fått åtminstone den första dosen av vaccinet. Stort ljus i tunneln, eller hur?

Styrelsen har försökt jobba på och hållit möten i både januari och i april. Båda mötena hölls digitalt.

På mötet i januari beslöt vi att inhibera vårens föreningsmöten, vilket ju inte var så uppmuntrande. Det innebar ju att vi fortfarande inte kunnat hålla de stadgeenliga årsmötet och höstmötet. Inte heller någon sommarresa ansåg vi kunna planera för i år. Däremot kunde Andrea berätta att vi fått in hela 48 beställningar av BOV-plantor då antalet beställningar senaste år var 39. Så nu kan allt fler av oss vänta på plantutdelningen i juni. Längre fram på BOV-bladets sidor kan du läsa närmare om hur plantutdelningen kommer att skötas på ett tryggt sätt även i år. Styrelsen jobbar också med att revidera föreningens stadgar så att de bättre skulle svara på dagens krav. Då vi återgår till det normala kommer styrelsen att presentera ett förslag till förändringar som kommer att tas upp på förening

ens möten så som de gällande stadgarna föreskriver.

På mötet i april kunde vi försiktigt hoppas på att få ihop ett föreningsmöte i maj där vi kunde ta upp de ärenden som i vanliga fall hade behandlats senaste november. Konstiga tiden minsann! I skrivande stund väntar vi fortfarande på de senaste rekommendationerna gällande sammankomster och det ser ju ganska lovande ut för tillfället. Så vi lever i hoppet och tänker att vi på mötet kanske kunde bjuda på lite tilltugg och fri samvaro utöver de torra mötesärenden som vi måste få undanstökade. Närmare upplysningar om tid och plats skickas ut till alla medlemmar då vi vet mera om saken.

Också jubileumsgruppen har hållit möte digitalt i mars. Till mötet hade vi inkallat också Sigbritt Backman, som kommer att utarbeta vår jubileumsskrift och Richard Elgerth, som kommer att svara för bokens layout. Arbetet fortgår.

Vår hemsida har också fått ett ansiktslyft och det är nu så roligt att öppna sidan och njuta av vackra bilder, tänka på sommaren och ta del av aktuell information. Tack Henrika. Kom ihåg att vi också har på hemsidan en lista över alla böcker som finns i BOVarnas bibliotek.

I väntan på sommaren önskar jag er alla god hälsa och soliga trädgårdsdagar.

Eva-Maria Anderzén, ordförande

BOVARNAS KALENDER

2022

Har du tagit ett fotografi som du skulle vilja se i nästa BOVkalender?

Bilden skall vara horisontell, dvs. liggande och helst tagen med en digitalkamera. Speciellt önskas vinter-, vår- och höstmotiv. Har mobilen en bra kamera, går det även med mobilens bilder, men kameran skall vara bra.

Fås det inte in tillräckligt med bilder, blir det inte en kalender för nästa år. Så skicka gärna många bilder som det kan väljas bland.

Bilderna skickas till Andrea Åberg senast 30.6.2021, gärna tidigare.

E-mail andrea.m.aberg@gmail.com.

Rosen Naomi Renaissance, Poulsen 2011 d.v.s. en dansk ros, fotograferad i Valby parken i Köpenhamn. Valbyparken har cirka 12.000 rosor.

Foto Margareta Hägg

BOVARNAS HEMSIDA UPPDATERAD

Såsom vår ordförande Eva-Maria berättade har vår hemsida förnyats. Hemsidan hittar man antingen genom att googla på Blomsterodlingens vänner eller med att använda sig av adressen www.blomsterodlingensvanner.org.

På hemsidan finns det bl.a. de senaste numren av BOV-Bladet. Det är meningen att det så småningom skall finnas möjlighet att läsa alla BOV-Blad som har utkommit genom åren. I BOV-Bladet nr 50 kunde ni läsa Brita Svartströms text om uppkomsten av BOV-Bladet. Det första bladet utkom i maj 1996 nuvarande nummer är 51.

På hemsidan hittar du även det uppdaterade programmet för hösten. Höstens program finns även på tidningens sista sida. Men om det blir uppdateringar av programmet eller annulleringar finns på hemsidan. Det löns att alltid då och då besöka hemsidan.

På hemsidan finns också en lista över böckerna i BOVarnas bibliotek. Du kan i lugn och ro hemma fundera på vilken bok du vill låna, när det blir möten igen. Känner du någon/några som vill bli medlem i vår förening, be dem gå till hemsidan och fylla i anmälningsblanketten.

AVHÄMTNING AV BOVPLANTOR 2.6.2021

Dagen när BOV-plantorna ska avhämtas 02.06.2021 närmar sig. Vi gör lika som i fjol, alla får en tid när plantorna ska avhämtas, tiden blir mellan kl 15 och kl 19, om någon tid inte passar så meddela mig så fort som möjligt men **SENAST 28.05.2021**, så att jag hinner göra upp schemat och meddela er tiderna senast 01.06.2021.

Meddela också om någon annan (och i så fall vem) än du själv kommer och hämta plantorna. Ni får lika som i fjol en faktura med hem som ska betalas genast (ingen betalning på plats och ställe).. BOVarnas kontonummer är Aktia FI4840551820097214

Meningen är att du bara hämtar plantorna och sedan åker iväg . Du får gå in i växthuset först när den föregående gått. Dvs Håll avstånden som rekommenderas.

Vårhälsningar Andrea Åberg

andrea.m.aberg@gmail.com 040 725 9966

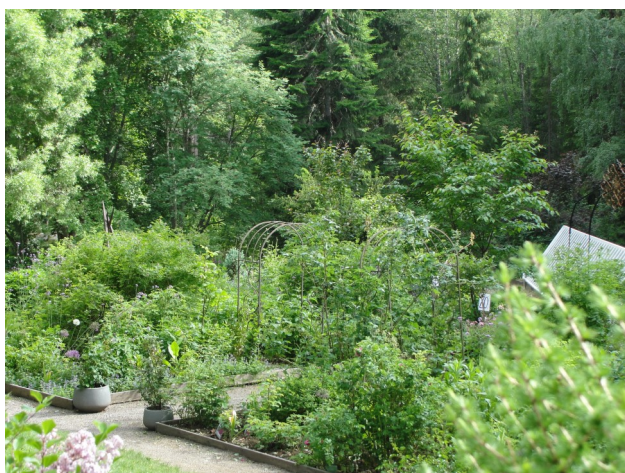

Bild från Porkala herrgårdens trädgård
Foto Margareta Hägg

MÖTE OCH UTFÄRD 16.6.2021

Föreningen planerar att träffas onsdagen 16.6 kl 17.00 på Axxell Överby (adress Inspektorsgränden 3, Esbo) för ett kombinerat höstmöte (för år 2020) och en försommarutflykt för medlemmarna.

Vi träffas vid restaurangen och blir serverade en salt bit samt kaffe/te, föreningen bjuder på detta. Sedan blir det mötesförhandlingar, varpå Heidi Wirtanen berättar om Överby samt visar oss runt. Meningen är att tillfället ordnas utomhus, både trakteringen och samvaron skall ske under trygga förhållanden och alla bör använda munskydd. Vid ösregn finns dock möjlighet att gå inomhus i restaurangen för den som det önskar. Förhandsanmälan samt uppgifter om ev allergier kommer att tas emot.

Detta förutsätter att restriktionerna ifråga om personantalet vid sammankomster ändras . Vi följer med läget och återkommer så fort som möjligt med närmare information per e-post, brev och annons i Hbl.

Pionfunderingar

Bilder och text Brita Svartström

Min fascination för pioner uppstod med den vita pion som växte i trädgården till det frontmannahus vi köpte 1969 och där vi fortfarande bor. Född och uppvuxen i stadsmiljö hade jag dittills endast odlat i en balkonglåda. Det var en omvälvande känsla att plötsligt ha över tusen kvadratmeter som jag fick odla på. Blommor har alltid intresserat mig. Att pressa växter för herbariet tycket jag var roligt och spännande.

Den vita pionen, som jag inte vet namnet på men har döpt till "Olars", har snällt blommat varje år trots några flyttningar, men INTE i fjol! Min förvåning var stor då inte heller 'Nymph', köpt i början av 90-talet, blommade. De växer på samma ställe med många andra gamla pioner som betedde sig normalt. Nu har jag skött om dem på bästa sätt, benmjöl och ny mylla, så jag hoppas på fin blomning i år.

Det är varje vår lika spännande att följa med när pionernas mörkröda "näsor" tittar upp. Först upp är arterna, om de inte redan smått visat sig på hösten såsom lackpionen *P. obovata* ofta gör, därefter kommer de tidiga hybriderna och sedan luktpionerna till sist. Pionerna utgör ett färgstarkt inslag i vårrabatterna då många av dem håller den mörkröda färgen tills bladen slår helt ut och blir gröna. Till exempel svavelpionen, *P. mlokosewitschii*, är vackert mörkröd ända fram till blomningen.

Näckrospionens rosenliknande knopp.

Elegant ligger herrgårdspionens knoppar på sina "fjäderkragar".

Lackpionens frösmücke.

Njut även av knopparna. Pionerna har vackert runda eller ovala knoppar, många med dekorativa foderblad. Herrgårdspionens vackra runda knoppar ligger elegant på en rufsig krage av finflikiga rödgröna blad. De i mitt tycke allra vackraste knopparna har näckrospionen, *P. emodi*. De vita knopparna är omgivna av långflikiga gröna foderblad, liknar till förvillelse rosenknoppar.

Vita lackpionens pistillmärke och ståndarskaft ton-i-ton med bladen.

Glöm inte heller att efter blomningen se på fröställningarna. Hos t ex lackpionen är de öppnade som det vackraste smycke med glänsande, svarta frön i röda "skålar".

Enkla eller fyllda

Ju äldre jag blivit, desto mer fascinerad har jag blivit av enkla pioner. Den vita lackpionen, *P. obovata* 'Alba', har en vackert formad blomma med något "kräppade" kronblad samt pistillmärken och ståndarskaft ton-i-ton med de vinröda bladskäften - elegant!

Näckrospion i motljus

Näckrospionen, som jag köpt som *P. emodi* men som lär vara 'Early Windflower' en korsning mellan *P. emodi* och *P. veitchii*, har något nickande, enkla, vita blommor på höga stänglar. Blommor rikligt och relativt länge.

Lukt-pionen 'The Bride', även kallad 'Whitley Major', har enkla, vita blommor, ca 15-20 cm i diameter, på höga stjälkar, liknar jättestora vitsippor. Spännande att veta att den troligtvis funnits sedan 1776. Min pion har jag fått av en god vän, som berättade att den härstammar från en pion ursprungligen planterad i Helsingfors vinterträdgård i början av 1900-talet. Intressant historia.

Rosenpionens rikliga blomning

Rosenpionen, *P. veitchii*, har enkla, antingen mörkare eller ljusare rosa eller vita, nickande blommor med många på samma stjälk. Den är lättodlad och frösår sig rikligt.

Herrgårdspionen, *P. x hybrida*, korsning mellan dillpion, *P. tenuifolia*, och sibiriskä pion, *P. anomala*, har sidenglänsande, purpurfärgade blommor som står vackert mot det ljusgröna, finflikiga bladverket. En lättodlad och vacker pion. Förväxlas ibland med dillpionen som dock har "dilligare" blad och är mycket lägre.

Svavelpionens gula, enkla blommor väcker alltid uppmärksamhet. Korsar sig lätt med andra tidiga pioner och då kan man få intressanta färgvarianter, ljus gula, rosa eller röd-vit randiga.

Naturligtvis tycker jag även att många av de maffiga, dubbla luktpionerna är väldigt fina. "Olars" gillar jag förstås som doftar så gott, nybakta bullar tycker en del. Den absolut maffigaste hos mig är 'Red Charm'.

De rubinröda blommorna kan bli över 20 cm i diameter, de inre kronbladen bildar en hög boll som omges av en krans av större yttre kronblad. Blommor ganska tidigt och blir ca 85 cm hög.

En annan som jag gärna rekommenderar är 'Zhemchuzna Rossyp', lär betyda "utspridda pärlor", ungersk pion med japansk form. Blommorna har pärlemorrosa yttre kronblad och en blandning av ljusgult och rosa i mitten, spektakulär. Rikt blommande.

En ny bekantskap för mig sedan några år är trippelhybriden 'Lorelei'. De rosa knopparna öppnar sig till ljus aprikosrosa blommor. Är stormförtjust i den;

Herrgårdspionens sidenglänsande, purpurröda blommor.

Svavelpionens gula blommor väcker alltid uppmärksamhet.

Red Charm' har maffiga blombollar.

ser ut som om jag i år skulle få lite fler blommor trots att den lär öka långsamt i omfång.

Det finns ju mängder av andra fina hybrid- och lukt-pioner och så finns det sådana som ser ut som om det skulle ha skett en explosion inne i blomman, t ex 'Green Halo'. En annorlunda pion både till form och färg. Den grönvita blommans kronblad ser närmast trasiga ut. Första året den blommade såg den verkligen märklig ut, men nu har den etablerat sig, har fått rätt form och utgör ett skojigt inslag i rabatten. Pioner kan ibland ta några år på sig innan de får den rätta formen.

Itoh hybrider

Efter många år av försök lyckades japanen Toichi Itoh år 1948 få fram den första korsningen mellan en ört- och en buskpion. En av de allra första var 'Yellow Crown', väldigt dyr då den kom ut på marknaden. Efterhand har de blivit billigare och kan nu fås till helt överkomliga pris. De är kraftigt växande med blommor i många olika färger och former. Dessa pioner lönar det sig inte att klippa ner på hösten, om vintern är mild kan det hända att de bryter på de gamla stjälkarna, annars kommer de på nytt upp från jorden. Lönar sig absolut att satsa på.

Några Itoh-hybrider jag har erfarenhet av: 'Barzella', stadiga stjälkar, gula, doftande fyllda blommor, rikt och länge blommande.

'Garden Treasure', gula, halvfyllda blommor med tegelröda fläckar, blommor länge.

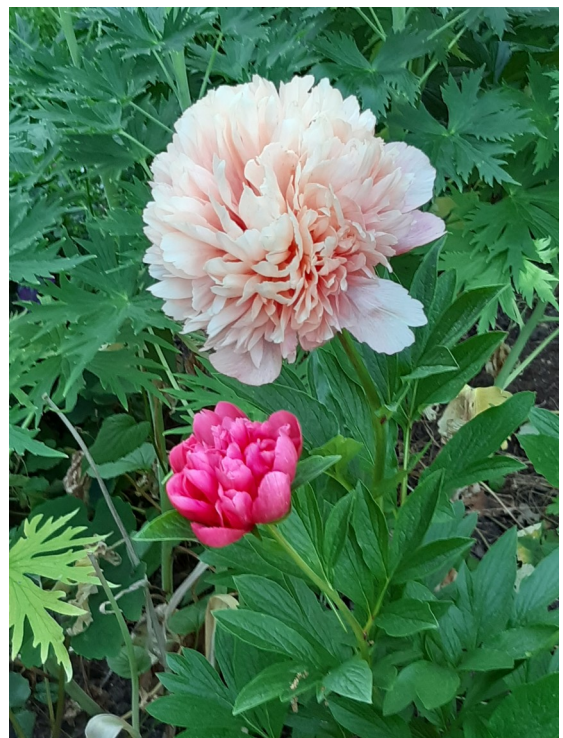
'First Arrival', lavendelrosa, halvfyllda blommor.

Blommorna lär bli mer dubbla ju äldre plantan blir.

Har inte ännu den erfarenheten då jag haft min bara några år.

'Zhemchuzna Rossyp' – pärlmorskiftande yttre kronblad, rosa och ljusgul mitt.

Förtjusande 'Lorelei' – från rosa knopp till ljus aprikosrosa blomma.

'Green Halo' – en pion som skiljer sig från mängden.

'Singing in the Rain', rosa knoppar, blommornas färg varierar från persikorosa till ljusgult, doftande och rikt blommande.

'White Emperor', vitt är en sällsynt färg hos ithos. Tyvärr har jag sett min blomma bara en gång var- efter jag blev tvungen att flytta den. Lär kunna ta lite tid innan den blommar ordentligt, så få se hur länge jag får vänta på nästa blomning.

Har dessutom 'Cora Louise' som jag hoppas få se blomma i år, ser ut att växa bra nu. Svagt syrenlila blommor med lila-purpurfärgade fläckar i botten.

Buskpioner

Dessa har jag inte så stor erfarenhet av. Har lyckats ta kål på ett antal. Min första buskpion köpte jag för ca 30 år sedan. På förpackningen stod ingenting annat än "Tree Peony" och så bilden av en gul pion.

Den var ympad. Blommade första sommaren, men följande vinter frös den helt ned. Trodde aldrig jag skulle få se den igen, men se den levde och kom upp ur jorden. Sedan dess har den ibland frusit ned helt, men har nu under dessa senaste milda vintrar klarat sig bra och brutit på de gamla stammarna. Den har stora fyllda blommor, de största ca 20 cm i diameter. Blomfärgen varierar från klargult till bärnsten, alltså den har samtidigt blommor i olika färger. Gynnsamma somrar har den haft ett tiotal blommor. Enda minuset med denna buskpion är, att stjälkarna är så tunna i förhållande till blommans tyngd att alla blommor hänger nedåt. Torde vara 'Souvenir de Maxime Cornu'.

Köpte senaste sommar en vit rockii buskpion, som jag hoppas ska få se blomma.

Har kommit till den insikten att man kanske inte behöver ha och få allt. Jag har ju i varje fall fått se hundratals blommande buskpioner i Kina, på en resa till den kinesiska pionfestivalen. En upplevelse man som pionfantast sent glömmer.

Tänker inte ge några odlingsråd utan rekommenderar att ni går in på Svenska pionsällskapets sida, pionisten.se, och läser vad de skriver. Där finns dessutom ett utmärkt pionregister. Ansluter ni er till sällskapet kan ni alla år beställa pioner, som barrotade kommer direkt hem till er i oktober. De kommer direkt från kända holländska pionodlare. Alla de jag beställt genom denna förening har varit verkligt fina. Många sådana sorter och arter som annars kan vara svåra att få tag i.

Önskar alla BOVar en solig och pionrik sommar!

Skönheten 'Barzella' speglar sig.

Odlarens vedermödor

Text och bilder Gunilla Westman

Ett gemensamt problem för både yrkesodlare och trädgårdsamatörer är den rikliga förekomsten av klövdjur. Tidigare fanns här i våra trakter, Kyrkslätt, mest älg, men numera är det vitsvanshjärt och rådjur, men också dovhjärt som terroriserar våra odlingar. Ibland får man höra att djuren är skygga, men det kan ju nog diskuteras, eftersom t.o.m krukorna på terrasserna blir avbetade ibland.

Så gott det går får man försöka skydda sina odlingar, på gården med höga nät runt de mest begärliga "godsakerna". Vackert är det ju inte, men vad gör man? Vissa växter har jag helt slutat odla –t.ex tulpaner försvinner ju direkt . Andra växter såsom clematis, dagliljor, pioner och iris får däremot vara ifred. Längre fick också potatisen växa och frodas, men numera måste vi gärda in även den. Det verkar som om djurens smakpreferenser ändras, men också varierar på olika områden.

Här på gården har vi i många år odlat grönsaker och potatis på friland. De odlingarna finns ute på åkern, ibland ett gott stycke från gårdscentrat. För mer än 20 år sedan skaffade vi ett elstängselaggregat som drivs en bilackumulator (Inför denna säsong har vi skaffat ett aggregat som drivs med solcell) Tredubbelt elstängsel, den högsta tråden på ca 1,80 cm dras runt hela trädgårdslandet. Det här har för det mesta stoppat den värsta

framfarten av djuren, men visst har en del ändå tagit sig in . Hjort och rådjur hoppar galant över 2m om de vill, och senaste sommar ville de verkligen ! Rödbetorna och bönorna var mest begärliga verkade det som . Jag kom att tänka på fårull, och att jag någonstans läst att hjortdjur undviker lukten av det. Till saken hör att vår dotter har får, så ull finns att tillgå. Sagt och (hjort) gjort, vi placerade ut små högar med ull under elstängslet – och faktiskt, det hade inverkan ! Våra odlingar fick vara i fred resten av sommarn.

De flesta BOVar har ju säkert inte möjlighet att sätta upp elstängsel i kombination med fårull såsom jag gjort, men man kan kanske använda sig av enbart ullen också. Ett ämne som även används för att avskräcka hjort och rådjur är ju Tricogarden, och det består ju av fårtalg. Har inte själv använt detta, men hört om andra som gjort det med ganska bra resultat. Försöka duger, och de flesta medel är tillåtna i kampen för att få utöva vår kära hobby - trädgårdsodling!

LILJOR, LILIUM

Text Margareta Hägg

Bilder Inger Kullberg

Liljor har funnits länge. Liljor är tillsammans med rosor de äldsta kultiverade växterna. Släktnamnet är Lilius och det använde Homerus redan 800 f. Kr om en vitblommande lilja. Även i Bibeln finns liljorna omnämnda i Matteus 6:28. I dag anser man att släktet har utvecklats för 58 miljon år sedan, men att utvecklingslinjen startade för 20 miljoner år sedan. I dag har släktet över 100 arter som hör hemma i norra Europa, norra och centrala Asien samt Nordamerika.

Liljan är en lökväxt. Löken saknar hölje och den egentliga löken är s.k. fjäll där näringen är lagrad. Blommorna kan se mycket olika ut. De kan vara enstaka eller bilda klasar, flockar eller kvastar. Blomman kan vara uppåtriktad, horisontell, lutande eller hängande.

Liljorna kan växa på olika underlag såsom i vanliga rabatter, i lundar, i stenparti eller i kruka beroende på hurdana odlingskrav de har. Blomningstiden för de flesta är juli-augusti men det finns arter och sorter för hela säsongen.

En tumregel är att liljan vill ha blomman i solen och rötterna i skuggan. Det lyckas genom att samplantera dem med lågväxande perenner. Löken skall sättas djupt i luckrad jord, men liljor som har rosettbildande blad skall sättas just under jordytan.

Liljorna är lätt att föröka. Det kan ske via frön, bulbillar, lökskal, stamlökar, delning eller via sticklingar. All vegetativ förökning kan sprida virussjukdomar så vill man ha friska liljor skall man fröså.

Liljorna har många skadegörare. De mest kända är liljebaggarna. Andra är liljegråmögel, gråmögel, gurkmosaik, mosaiksjuka, tobaksringfläcksjuka och arabismosaik-virus. Dessutom finns bladlöss och liljetrips. Liljebaggarna plockar man bort för hand. Har de fått virus, skall plantan grävas upp och förstöras.

Eftersom det finns så många liljor, finns det ett internationellt register, the International Lily Register. Registret upprättshålls av engelska the Royal Horticultural Society. Detta register har indelat liljorna i 9 divisioner.

1. Asiatiska hybrider

Hit hör tidigblommande asiatiska hybrider som är antingen upprätta, utåtriktade eller hängande

Exempel Lollypop, Matrix och Prominence

2. Martagonhybrider

Hit hör Martagonhybrider

Exempel Arabian Night och Manitoba

3. Candidumhybrider/Europeiska hybrider

Hit hör hybrider av Candidumtyp

Exempel L. X testaceum – isabellilja

4. Amerikanska hybrider

Mycket få i denna grupp

Exempel Shuksan

5. Longiforumhybrider

Hit hör hybrider av Longiforum och formosanum. Få i denna grupp

6. Aurelianence- och trumpetliljehybrider/ Regalegruppen

Hit hör Regale- och Aurelian-hybrider med blommor som är antingen klocklika, skålformade, fatlika eller med bakåtböjda kalkblad

Exempel African Queen, Bright STAR, Lady Ann

7. Orientaliska hybrider/Orientgruppen

Östasiatiska hybrider med blommor som är antingen klocklika, skålformade, fatlika eller med bakåtböjda kalkblad

Exempel Black Beauty, Casa Blanca

8. Övriga hybrider

Alla hybrider som inte ryms i de tidigare divisionerna

Rena arter

Inklusive naturliga korsningar och variationer

I det följande ges exempel på liljor från division 9. Av cirka 115 arter och 80 – 100 underarter kända i dag, hör mer än hälften hemma i Kina och östra Asien. Andra ställen som de har funnits på är Kaukasien, södra Europa och Nordamerika.

***Lilium auratum*, gullbandslilja**

En japansk lilja som introducerades i England 1862. Den kallas ofta the Queen of Lilies.

Den blommar i augusti och september samt den har en ljuvlig doft. Den växer sig hög 1,5 meter.

Den odlas i väl-dränerad humusrik jord på ganska soligt till halvskuggigt läge.

En arabisk teckning baserad på en ritning av greken Dioscorides från första århundradet. Bild från boken Lily

Livscykeln av Maria Merian 1690-talet Bild från boken Lily

L. auratum, gullbandslilja,
Gumtäckts bot.aniska trädgård 2013

***Lilium bulbiferum*, brandgul lilja**

Hemmahörande från Central- och Östeuropa. Den har odlats i Europa sedan 1500-talet. Den blommar i juni och juli och är doftlös. Dess höjd är mellan 80 - 150 cm. Den är lättodlad på väl dränerad trädgårdsjord på soligt eller halvskuggigt läge.

L. bulbiferum , brandgul lilja, Trondheims botaniska trädgård

***Lilium canadense*, kanadalilja**

Den är hemma från östra Nordamerika. De amerikanska indianerna har använt knopp och lök som föda. Den introducerades i Frankrike 1620. Den blommar från juni till augusti. Höjden är 60 - 120 cm. Den är något svårödlad och trivs i fuktig torvlöv- och sandblandad jord med lågt pH.

L. canadense , Björkelund

***Lilium candidum*, madonnalilja**

Man tror att den har kommit från Balkan, östra Medelhavsområdet och sydvästra Asien. Den är mycket mytomspunnen. I kristendomen symboliserar den Marias renhet och jungfrulighet. Egyptier och greker hade den som helig och läkande växt. Det finns mer än 3500 år gamla avbildningar av madonnaliljan. Den fanns även i de europeiska klosterträdgårdarna för den användes som kvinnornas medicinalväxt, eftersom den användes vid barnafödslar.

Den blommar i juli och augusti. Höjden är 90 - 150 cm. Den är något svårödlad för den basala bladrossetten är övervintrande. Den trivs i vanlig, näringsrik trädgårdsjord som är svagt kalkhaltig. Blomman vill vara i solen och rötterna i skuggan. Den drabbas lätt av gråmögel och virus.

L. candidum madonnalilja, Danmark

***Lilium davidii*, eldlilja**

Den är hemma från västra Kina. Kineserna odlar den för dess ätliga lökar. Den kom först till Frankrike 1849 och via en annan till England något senare. Liljan hade olika namn i England och Frankrike tills man kom underfund med att det var samma lilja. Då fick den ett tredje namn som är det nuvarande.

Den blommar i juli och augusti. Dess höjd är 120-160 cm. Den trivs i väl-dränerad mullrik i soligt läge, men rötterna vill vara i skugga.

***Lilium duchartrei*, farrerlilja**

Den är hemma från Kina och här igen var det samma fransman och engelsman som på 1800-talet hämtade den till Frankrike och England. Dagens liljor härrör sig från en tredje som tog den till Europa med namnet Farrer. Han gav namn åt den svenska versionen. Det vetenskapliga namnet kommer från författaren Duchartre som skrev en monografi om liljan.

Den blommar i juni och juli. Den bli 50 – 80 cm hög. Den trivs bäst i mullrik och torvrik jord som är väl-dränerad men fuktig i halvskugga.

***Lilium lancifolium*, tigerlilja**

Tigerliljan är tillsammans med madonnaliljan de liljor som har odlats längst. Kineser, japaner och koreaner har odlat den över 1000 år som köksväxt.

Man tror att den är hemma från nordöstra Asien och Japan. I Europa var den känd på 1600-talet, men 1804 introducerades den i odlingar. Det första stället var den botaniska trädgården Kew i London.

L. davidii var. willmottiae , stor eldlilja, Oslo

L. duchartrei, farrerlilja, Björkelund

L. lancifolium 'Alba', vit tigerlilja
Björkelund ovan och nedan

L. lancifolium 'Pink Tiger', Björkelund

Blomningstiden är augusti och september. Höjden är 80 – 150 cm. Tigerliljan är en av de härdigaste liljorna och den är lättodlad. Den trivs i god och torr trädgårdsjord men trivs bäst i sur jord.

Tigerliljan finns i flera färger. *L. lancifolium* "Alba" är till färgen vit. *L. lancifolium* "Spendid tiger" är till färgen ljusröd och den tredje bilden visar den färg som vi här är vana att se som tigerlilja.

***Lilium longiflorum*, trumpetlilja**

Trumpetliljan torde vara hemma från Japan och Taiwan. Den odlades dock som trädgårdsväxt i Japan och Kina. Från Kina kom den till Europa 1819. Cirka 40 år senare kommer den till de nordiska plantskolorna.

Blomningstid är augusti och september. Dess höjd är 70 cm. Den kan vara västvärldens mest odlade lilja. De kommersiella odlingarna är enorma. Den används som snittblomma. Den gillar kalkhaltig, porös och väl-dränerad jord samt värme.

***Lilium martagon*, krollilja**

Krolliljan är hemma från centrala och östra Europa samt fortsättningen av bandet genom Turkiet, Kaukasus och Sibirien. Den har varit odlad i Norden sedan 1600-talet. Den har genom tiderna haft många namn såsom gullrot, röd hednisk lilja, krollilja och klockelilja.

Den har en lång blomningstid, från juni till september. Höjden är 40 – 150 cm. Krolliljan är mycket härdig och lättodlad. Den trivs på all slags jord och den förvildas lätt. I dag hittar man den förvildad i gamla parker runt slott och herrgårdar. Krolliljan kan vara orange, röd, mörkrosa eller vit.

L. lancifolium splendens, tigerlilja, Björkelund

L. longiflorum, trumpetlilja Björkelund

L. martagon 'Alba', vit krollilja, Björkelund ovan och nedan *L. martagon*, krollilja, Björkelund

hårdig och lättodlad. Den trivs på all slags jord och den förvildas lätt. I dag hittar man den förvildad i gamla parker runt slott och herrgårdar. Krolliljan kan vara orange, röd, mörkrosa eller vit.

***Lilium pumilum*, korall-lilja**

Den här liljan har sitt ursprung i norra Kina, Korea, Mongoliet och Sibirien. I Kina har löken använts som föda men också som medicin. I Norden har den odlats sedan mitten av 1800-talet.

Den blommar i juli och augusti. Den är en låg lilja, höjden är 15 - 45 cm. Den trivs i sur jord i sol eller halvskugga.

***Lilium superbum*, drottninglilja**

Den är hemma från östra USA. Den kom till England 1738. I Norden började man odla den i början på 1800-talet.

Den blommar i juli, augusti och september. Dess höjd är 100 - 200 cm. Drottningliljan finns i många olika färger. Den kan vara helt gul eller röd, den kan vara helt fläcklös. Blommorna kan skifta i gult, orange och rosa finns. Den trivs i fuktig men väl dränerad, luckrad torvmullsblandad, sandig jord som är svagt sur. Den gillar halvskugga men den kan få sol om rötterna är i skugga.

Den här artikeln kan vara början till flera artiklar om liljor. Endast ett fåtal liljor har presenterats.

Referenslitteratur

Hansson Marie och Björn (2013) Lökar & knölar, Norstedt

Mikolajski Andrew (2013) Lilies, Southwater

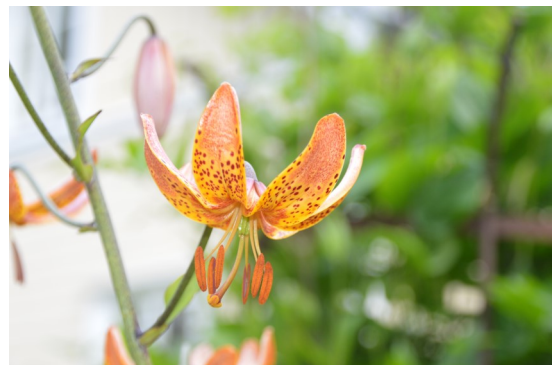
Reiss Marcia (2013) Lily, Reaktion books

Slade Naomi (2021) Lilies, Gibbs Smith

Väre Henry (2019) Liljonen lumo, Metsäkustannus

L. martagon, krollilja, mörkrosa , Björkelund ovan och nedan L. martagon, orange, Björkelund

L. pumilum, korall-lilja, Göteborgs botaniska trädgård

L. superbum, drottninglilja, Oslo botaniska trädgård

ÖPPNA TRÄDGÅRDAR 20.6.2021

I år hålls öppna trädgårdar i juni, närmare bestämt söndagen 20.6. Trädgårdarna håller öppet mellan 12-17.

Temat i år är TRÄDGÅRDSKUNSKAP TILLSAMMANS.

Öppna Trädgårdar anordnades första gången år 2012. Puutarhaliitto ry och Svenska Trädgårdsförbundet rf började tillsammans med lokalföreningarna söka efter möjliga besöksmål. Maiju och Yrjö Rikalas trädgårdsstiftelse stödde projektet ekonomiskt så att databasen på hemsidan för Öppna Trädgårdar kunde förverkligas. Det året var 300 trädgårdar med och det gjordes total 40.000 besök.

Få se hur dagen lyckas i år med pandemin som fortfarande pågår. Anmälningstiden pågår ännu, men det finns trädgårdar anmälda, men antalet som kommer när man söker är missvisande. Enligt sidan finns det 134 trädgårdar i Helsingfors, men av dem är i år endast 11 anmälda hittills. Jag hoppas att så många av er som möjligt har tillfälle att besöka de trädgårdar som är öppna den dagen. Särskilt många hinner man inte med under en eftermiddag.

VÄRVA NYA MEDLEMMAR

Känner du någon som skulle vara intresserad av att vara med i vår förening. Vi utgår ju från att vi snart kan hålla våra föreläsningkvällar igen.

Föreningen har numera en uppdaterad broschyr med rubriken Vill du lära dig mer om blommor och trädgård? I den berättar Blomsterodlingens vänner om sin verksamhet, Broschyren fås från vår sekreterare, Gunilla Westman, telefon 050 5434205, e-mail jeggars@kolumbus.fi.

För dig som är intresserad av trädgårdsodling

Är du intresserad av växter – perenner, grönsaker, träd och buskar – som kan odlas i vårt klimat? Kom då med i Blomsterodlingens vänner (BOV), en ideell förening för trädgårdsintresserade i södra Finland.

- Vi träffas en gång i månaden (september-april) för att höra föredrag om ämnen som intresserar oss. Det kan handla om allt mellan svärflirtade rosor och lättodlade fuchsior, eller om hur man bäst gödslar och planerar en köksträdgård. Våra möten brukar börja med en gemensam testund då vi kan prata lite blommor och utbyta erfarenheter.

- Det går också bra att låna böcker ur föreningens välförsedda bibliotek.

- Varje vår driver föreningen upp egna BOV-planter, som medlemmarna kan beställa till specialpris.

- BOVarna, som föreningens medlemmar kallas, brukar också besöka trädgårdar och parker tillsammans.

- Varje år åker vi på en gemensam resa med många spännande trädgårdar och parker på programmet.

- Vår medlemstidning BOV-bladet utkommer två gånger per år med intressanta artiklar och viktig information om verksamheten.

Blomsterodlingens vänner r.f. grundades år 1923 i Helsingfors av en samling fackmän och kunniga

amatörer som ville främja blomsterodlandet i Finland. Inför sitt 100-årsjubileum har föreningen lite över 200 medlemmar som träffas i Brages festsal i Helsingfors den tredje onsdagen i månaden.

Mer information om föreningen och vårt program hittar du på vår hemsida www.blomsterodlingensvanner.org där det också finns en blankett för ansökning av medlemskap.

Blomsterodlingens vänner finns också på Facebook – Blomsterodlingens vänner – BOV.

Det går också bra att direkt kontakta vår sekreterare Gunilla Westman 050-5434205 jeggars@kolumbus.fi

Välkommen på besök en onsdag för att se om du har lust att bli BOV!

Blomsterodlingens vänner i Finland rf

Medlemsavgiften 2021

Har ni glömt att betala medlemsavgiften till Blomsterodlingens vänner för 2021.

Summan är densamma som tidigare, 25€.

Kom ihåg ditt personliga referensnummer, som finns på adresslappen här ovanför. Det gör kassörens arbete lättare och sparar kostnader för föreningen.

Föreningens bankkonto: Aktia FI4840551820097214. BIC HELSFIHH

Tack till dem som redan har betalat medlemsavgiften.

Höstens program 2021

Planer för höstens program ifall pandemin tillåter det:

15.09 Olli Vuokko : Hortensior, vårmöte/årsmöte

20.10 Florist och trädgårdsmästare Owe Salmela : Trädgården på Strömsö

17.11 Medlemmarna ges möjlighet att presentera sin egen favoritrabatt i 5 bilder. Anmäl din presentation 2 veckor i förväg till Gunilla. Höstmöte

8.12 Julfest. Reseminnen –Visa 5 foton och berätta om din favoritträdgårdsresa, med eller utan BOVarna . Anmäl din presentation 2 veckor i förväg till Gunilla

Månadsmötena hålls i Brages festsal, Kaserngatan 28. Biblioteket öppnar kl. 18.00 och vi börjar med att dricka te. Kvällens möteshandlingar och föredrag följer kl.18.30.

På Facebook finns även diskussionsforumet ”BOV-prat” och vi finns numera även på Instagram.

Blomsterodlingens
vänner i Finland r.f.

Alla trädgårdsintresserade är välkomna till BOVarna. Vi är verksamma på svenska och verkar i huvudstadsregionen. Du kan bli medlem genom att fylla i ett formulär på webben:

www.blomsterodlingensvanner.org/medlemskap-jasenyyis/ eller kontakta vår sekreterare, se sid 2.

Följ med föreningens
verksamhet på Facebook
[www.facebook.com/
blomsterodlingensvanner](http://www.facebook.com/blomsterodlingensvanner)